

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 513/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti EXPRESS FINANCE, s. r. o., Zámocká 30, Bratislava, a obchodnej spoločnosti REALITY SERVICES, s. r. o., Pribylinská 4, Bratislava, zastúpených advokátom Mgr. Štefanom Sándorom, Mickiewiczova 6, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 6/2012 z 25. septembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti EXPRESS FINANCE, s. r. o., a obchodnej spoločnosti REALITY SERVICES, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti EXPRESS FINANCE, s. r. o., Zámocká 30, Bratislava, a obchodnej spoločnosti REALITY SERVICES, s. r. o., Pribylinská 4, Bratislava

(ďalej spolu len „sťažovateľky“), zastúpených advokátom Mgr. Štefanom Sándorom, Mickiewiczova 6, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 6/2012 z 25. septembra 2013.

Sťažovateľky v sťažnosti najprv poukazujú na skutkové okolnosti, ktoré boli relevantné v ich právnej veci, pričom uvádzajú:

«Dňa 09. 05. 2005 uzatvoril sťažovateľ v 1. rade s P. V., B. V. a E. V. (ďalej aj „Dlžníci“) Zmluvu o úvere č. 9990039083..., na základe ktorej sme uvedeným osobám poskytli úver v dohodnutom rozsahu. Tento úver bol okrem iného zabezpečený zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zriadeným na základe Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 09. 05. 2005... uzavretej medzi sťažovateľom v 1. rade a B. V. a E. V. Vzhľadom na skutočnosť, že Dlžníci si svoje povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy o úvere neplnili riadne a včas, došlo k realizácii zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva a dňa 24. 01. 2006 k uzavretiu kúpnej zmluvy na nehnuteľnosti medzi sťažovateľom v 1. rade a sťažovateľom v 2. rade.

Dlžníci sa návrhom na začatie konania v znení ich neskorších zmien obrátili na súd so žiadosťou o určenie, že:

- zmluva o úvere uzatvorená medzi sťažovateľom v 1. rade a Dlžníkmi zo dňa 09. 05. 2005 je neplatná,

- zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - bytu č. 42 nachádzajúceho sa na 8. poschodí bytového domu, súpisné číslo 3062 na ulici..., postaveného na parcele č. 11505 - zastavaná plocha, nádvoria o výmere 541m², zapísaný na LV 4258, kat. územie..., uzavretá medzi B. V., E. V. a sťažovateľom v 1. rade zo dňa 09. 05. 2005 je neplatná;

- kúpna zmluva uzatvorená medzi sťažovateľom v 1. a 2. rade, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, je neplatná a zároveň, že

- B. V. a E. V. sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, a to v podiele 1/1.»

O návrhu dlžníkov rozhodol Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 9 C 50/2006 z 2. novembra 2011 tak, že mu vyhovel. Proti označenému rozsudku okresného súdu podali sťažovateľky odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 6/2012 z 25. septembra 2013 tak, že odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil.

Sťažovateľky zastávajú názor, že označenými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to pre

- nedostatočné vysporiadanie sa s otázkou posúdenia, či zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, v dôsledku čoho je rozsudok odvolacieho súdu podľa ich tvrdenia nepreskúmateľný a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní (sťažovateľky uvádzajú, že *„zmluvu o úvere uzatvorenú v zmysle Obchodného zákonníka nemožno v žiadnom prípade považovať za zmluvu spotrebiteľskú a teda na ňu nemožno aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka platné a účinné v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere... ani ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle ustanovenia § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa platného a účinného v čase uzavretia Zmluvy o úvere, nakoľko nejde o zmluvu, ktorá by bola vyhotovená vo forme formulára, ale je vždy výsledkom vzájomnej dohody zmluvných strán, a z toho dôvodu vyjadrením ich zmluvnej voľnosti...“*),

- nedostatočné uplatnenie zásady kontradiktórnosti kvalifikovaním neprijateľnosti podmienok v údajnej spotrebiteľskej zmluve na základe stále nových dôvodov, s ktorými sťažovateľky podľa svojho tvrdenia boli oboznámené až v odôvodnení rozhodnutí v ich veci konajúcich súdov,

- neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov (dlžníkov) na určení neplatnosti zmluvy o úvere, zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva a kúpnej zmluvy,

- nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s otázkou „synalagmou“ založenou § 457 Občianskeho zákonníka (sťažovateľky uvádzajú, že *„v tomto prípade ide o osobitný prípad synalagmatického vzťahu založeného priamo zákonom a nie rozhodnutím súdu. Odvolací, ako aj prvostupňový súd opomenuli skutočnosť, že výrok o absolútnej neplatnosti právneho*

úkonu má deklaratórny a nie konštitutívny charakter... Pokiaľ je teda sťažovateľ v 2. rade povinný vydať Dlužníkom nehnuteľnosť na podklade neplatnej Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, a táto zmluva je akcesorickej povahy vo vzťahu k Zmluve o úvere, musí existovať povinnosť Dlužníkov vrátiť to, čo na podklade neplatnej zmluvy prijali.“),

- nedostatočné vysporiadanie sa odvolacieho súdu s argumentáciou sťažovateľiek k procesným otázkam prvostupňového konania (*„... na pojednávaní, ktoré malo spočívať len v prednese záverečnej reči odporcov však prvostupňový súd opätovne zahájil dokazovanie opakovaným výsluchom navrhovateľa v 1. rade, avšak bez toho, aby o takomto opätovnom zahájení dokazovania akýmkoľvek spôsobom rozhodol...“*).

V nadväznosti na uvedené námietky sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 6/2012 z 25. septembra 2013 bolo porušené ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a prizná im úhradu trov konania.

Sťažovateľky súčasne navrhujú, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) povolil odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu vzhľadom na skutočnosť, že od tohto rozsudku *„sú závislé aj finančné nároky značnej výšky“*.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľky namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 6/2012 z 25. septembra 2013.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovateľky 5. decembra 2013 dovolanie, o ktorom do dňa doručenia sťažnosti ústavnému súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd nerozhodol.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľky subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptovali tým, že podali vo svojej právnej veci dovolanie (5. decembra 2013) ešte predtým, ako podali sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu ustálenú judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľky podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili stav, keď by o ich veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľiek predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkami využitý, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 142/2010), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľky v prípade podania dovolania podali zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že ich dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu

dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľiek uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľiek v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014